

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 733/2014-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júna 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom [REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 2152/08 (predtým v konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 2 Er 1402/05) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 2152/08 porušil základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Revúca p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 432,30 € (slovom štyristotridsaťdva eur a tridsať centov), ktorú je Okresný súd Revúca p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokáta [REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 733/2014-10 zo 6. novembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Revúca (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 2152/08 (predtým v konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 2 Er 1402/05).

1.1 Z podania sťažovateľa vyplynulo najmä, že:

„(...) Sťažovateľ je povinným v právnej veci exekúcie s príslušenstvom. Konanie bolo vedené pred Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 2Er/1402/2005. Konanie je

tohto času proti sťažovateľovi vedené pred Okresným súdom Revúca pod sp. zn. 4Er/2152/2008.

(...) Dňa 06. 04. 2006 vydal Okresný súd Rimavská Sobota pod sp. zn. 2Er/1402/2005 poverenie č. 5609 030778 na vymoženie sumy 2.000,- Sk a trov exekúcie. Exekúcia je vedená na základe exekučného titulu vydaného OR PZ v Dolnom Kubíne, č. k. AA 1281854 zo dňa 16.08.2003 a je vykonávaná súdnym exekútorom Mgr. Monikou MIKULÍKOVOU, pod. sp. zn. Ex 214/2005.

Podľa § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch č. 372/1990 Zb. účinného od 16. 08. 2003 do 31. 08. 2008, rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok, o nároku na náhradu škody a o náhrade trov konania možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na ich zaplatenie.

Až zákonom č. 298/2008 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch bol čl. II. bodom 6. v § 88 vypustený ods. 1.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že exekúcia uplynutím 3 rokov od uplynutia lehoty určenej na zaplatenie pokuty, t. j. od 17. 08. 2006 do 31. 08. 2008 bola vykonávaná protizákonne (na základe prekludovaného a tým zaniklého nároku) a táto mala byť a musí byť vyhlásená za neprípustnú. O to viac to platí i po 01. 09. 2008, nakoľko by išlo o retroaktivitu v rozpore s princípmi právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

Keďže prekludovaná pohľadávka zaniká ex lege a súd na preklúziu prihliada a musí prihliadať z úradnej povinnosti, už exekučný súd (Okresný súd Rimavská Sobota) pri a po vydaní poverenia dňa 06. 04. 2006 mal povinnosť predmetný spis, ako naplnenie ex offo povinnosti prihliadnuť na preklúziu, si dať predložiť exekučný spis na lehotu ku dňu 17. 08. 2006 a zisťovať od súdnej exekútorky či pohľadávka bola v lehote do 16. 08. 2006 i vymožená.

Nakoľko od 01. 01. 2008 došlo k vzniku Okresného súdu Revúca, predmetný exekučný (2Er/1402/2005) spis bol Okresným súdom Rimavská Sobota postúpený na Okresný súd Revúca, ktorý v exekúcii pokračuje pod sp. zn. 4Er/2152/2008. Teda v januári 2008 Okresný súd Revúca namiesto toho, aby po postúpení predmetného exekučného spisu, si vec naštudoval a po zistení prekludovanej pohľadávky, túto exekúciu vyhlásil za

neprípustnú a exekúciu zastavil, spis založil na lehotu, čím od januára 2008, teda viac ako 6 rokov porušoval(...) čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

(...) Oba súde sú teda v celom exekučnom konaní viac ako 7 a pol roka nečinný, napriek tomu, že mali oba súde povinnosť prihliadnuť na prekludovanú pohľadávku z úradnej povinnosti (ex offo).

(...) U sťažovateľa teda oprávnené prietahy spôsobené a spôsobované porušiteľmi bez zákonného postupu neustále vyvolávajú hrozbu neprímeraných výdavkov. Sťažovateľ je teda pod tlakom a musí sa spoliehať na milosť a nemilosť nielen oprávneného, ale i tohto času porušovateľa (Okresný súd Revúca) a musí byť 100 % úspešný, pretože v opačnom prípade neúspech má dopad na uspokojovanie základných životných potrieb seba ako i svojej rodine.

Nečinnosť spôsobila a spôsobuje zbytočné prietahy vo všetkých konaniach vedených pod rôznymi spisovými značkami pred rôznymi súdmi a takto je stále porušované garantované právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Neúmerná dĺžka konania pred súdmi spôsobená absolútne ústavne neudržateľnou nečinnosťou má teda dopad najmä na jeho psychickú stránku a absolútnu neistotu, nakoľko do dnešného dňa nie je exekúcia skončená, i keď tak mala byť už 17. 08. 2006. Odhliadnuc od skutočnosti, že súdny exekútor má právo zablokovať účet sťažovateľa, resp. vykonávať zrážky zo mzdy, a tak tiež prispením oboch súdov, ohroziť uspokojovanie základných životných potrieb, má pre sťažovateľa riadne konanie a rozhodnutie súdu vo veci význam.

Povaha veci, konanie a prístup Okresných súdov si od začiatku vyžadoval a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, tak aby bol naplnený účel konania a odstránený stav právnej neistoty, a to zákonným postupom štátnych orgánov. Napriek tomu porušovatelia nekonali a Okresný súd Revúca nekonal, nekoná a vytvára sa tým u sťažovateľa zbytočný pocit oprávnenosti nároku oprávneného s hrozbou sankcií v podobe neuveriteľnej pohľadávky vo výške 1.291,26 €, ktorá vznikla len nečinnosťou súdov.

Ústava Slovenskej republiky a procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevynímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných

prieťahov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 70/1998 z 13. januára 1999)

To sa týka i exekučných konaní, najmä ak súd má nielen povinnosť vydať poverenie, ale i neoprávnenú exekúciu na základe prekludovanej pohľadávky vyhlásiť za neprípustnú a exekúciu zastaviť.

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konania porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry skúma so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, ktorá sa skúma aj so zreteľom na povahu veci a o čo v nej účastníkovi konania (sťažovateľovi) ide, b) správania účastníka konania a c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

a) Predmetom konania pred Okresnými súdmi bolo a je zaplatenie 66,38 € s príslušenstvom proti sťažovateľovi. Podľa sťažovateľa neexistuje žiadna skutočnosť svedčiaca o právnej zložitosti veci a taktiež o jej skutkovej zložitosti vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania (ďalšie listinné dôkazy, výsluchy svedkov, atď), ide o bežnú agendu prvostupňových súdov.

b) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prieťahom. Sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k prieťahom alebo k spomaleniu postupu okresných súdov, pričom povinnosť konať mal a má štátny orgán.

c) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí zbytočné prieťahy, je postup okresného súdu.

Nečinnosť Okresných súdov, ako aj súčasný stav, po viac ako 7 a pol roku od preklúzie nebolo rozhodnuté o neprípustnosti a zastavení exekúcie nemožno podľa názoru sťažovateľa ničím ústavne ospravedlniť, ústavne tolerovať a ústavne udržať.

Neodôvodnené prieťahy, ktorým sa konanie protizákonným nekonaním súdov nezmyselne predĺžilo a predlžuje, viedli i k porušeniu základného práva na prerokovanie veci sťažovateľa bez zbytočných prieťahov.

Celé konanie vedené pred Okresnými súdmi je tvorené jedným súvislým 7 a pol ročným prieťahom.

(...) Vzhľadom k vyššie uvedenému, žiadame, aby Ústavný súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa takto:

I. Základné právo sťažovateľa, na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. Dohovoru(...) bolo postupom Okresného súdu Rimavská Sobota v konaní vedenom pod sp. zn. 2Er/1402/2005 a postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er/2152/2008 porušené.

II. Okresnému súdu Revúca sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4Er/2152/2008 konal bez ďalších prieťahov.

III. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000 € (slovom: päťtisíc Eur), ktorému ich sú Okresný súd Rimavská Sobota a Okresný súd Revúca povinní solidárne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Rimavská Sobota a Okresný súd Revúca sú povinní solidárne uhradiť trovy právneho zastúpenia(...) [REDAKOVANÉ](...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. (...)“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. Spr. 864/2014 z 18. decembra 2014 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 2. januára 2015.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„(...) V prípade sťažovateľa nemohla(...) nastať subjektívna ujma dĺžkou trvania predmetnej exekúcie, keďže sa o vykonávaní predmetnej exekúcie dozvedel až dňa 2. 1. 2014, a teda nemohol vnímať negatívne dôsledky prieťahov v tomto konaní. Zároveň súdna exekútorka oznámila, že v predmetnej exekúcii neboli doteraz vymožené žiadne finančné prostriedky, a preto sťažovateľovi doteraz nevznikla ani ujma vo forme škody. Zároveň neboli zistené prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

Predmetná ústavná sťažnosť bola podaná bezprostredne (približne mesiac po doručení návrhu na zastavenie predmetnej exekúcie Okresnému súdu Revúca bez toho, aby

sťažovateľ vyčkal na rozhodnutie Okresného súdu Revúca. Predmetná exekúcia bola neprávoplatne zastavená až dňa 2. 12. 2014 vzhľadom na vysokú zaťaženosť súdu v rámci exekučnej agendy (v súčasnosti sa na Okresnom súde vedie približne 26 000 exekučných konaní), pričom sťažovateľ ani neurgoval o rýchlejšie rozhodnutie o jeho návrhu na zastavenie exekúcie, ani nepodal sťažnosť na nečinnosť predsedovi okresného súdu.

Predmetné poverenie na vykonanie exekúcie vydal Okresný súd Rimavská Sobota, ktorý následne tento spis nezaložil na krátkodobú lehotu (vzhľadom na to, že v septembri 2006 malo dôjsť k prekludovaniu vymáhanej pohľadávky) ale na dlhodobú lehotu. Okresný súd Revúca po svojom opätovnom vzniku dňa 1. 1. 2008 prevzal z Okresného súdu Rimavská Sobota približne 12 000 exekučných spisov s ich preklopením v lehotách, na ktoré boli uložené odovzdávajúcim Okresným súdom Rimavská Sobota. Vzhľadom na vysoký počet prevzatých exekučných spisov nebolo možné každý z nich skontrolovať.

Ak vznikli v tomto konaní prieťahy, boli zapríčinené tým, že sťažovateľ si neprevzal na známej adrese trvalého bydliska upovedomenie o začatí exekúcie od mája 2006 do decembra 2013. Sťažovateľ sa na adrese trvalého bydliska nezdržoval, adresu trvalého bydliska si doteraz nezmenil, hoci sa v súvislosti so svojimi pracovnými aktivitami zdržiaval a býval v Piešťanoch resp. v Bratislave a pravdepodobne sa aj stále zdržiava v niektorej z uvedených lokalít. Okresnému súdu Revúca ani doposiaľ nie je známa adresa, na ktorú je sťažovateľovi možné doručovať písomnosti.

K požiadavke zaslania exekučného spisu 4Er/2152/2008 Vám oznamujeme, že v súčasnosti plynie lehota na podanie opravného prostrediu proti uzneseniu Okresného súdu Revúca sp. zn. 4Er/2152/2008-14 zo dňa 2. 12. 2014, ktorým bola predmetná exekúcia vyhlásená za neprípustnú a zároveň bola predmetná exekúcia aj zastavená. V prípade, že nebude podané odvolanie proti vyššie uvedenému rozhodnutiu, toto rozhodnutie by malo nadobudnúť právoplatnosť v januári 2015. Po právoplatnosti rozhodnutia o zastavení predmetného konania Vám doručíme originál exekučného spisu 4Er/2152/2008 spolu s originálom exekútorského spisu EX 214/2005. Z uvedeného dôvodu Vám zatiaľ zasielame fotokópiu exekučného spisu 4Er/2152/2008.

Zároveň oznamujeme, že súhlasíme s upustením od verejného pojednávania a nemáme ďalšie návrhy na dokazovanie.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«(...) V zmysle § 30 ods. 2 zákona o Ústavnom súde SR súhlasíme s upustením od verejného pojednávania.

Trváme na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. S vyjadrením predsedu Okresného súdu Revúca nesúhlasíme, keďže ani v predošlom štádiu a ani v tomto štádiu konania nie je a nebola vec skutkovo ani právne zložitá (ide o bežnú agendu prvostupňových súdov).

Obranu Okresného súdu Revúca spočívajúcu v poukázaní na personálne problémy, resp. problémy so zaťaženosťou, ktoré by mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prieťahy v konaní, nemožno akceptovať. I podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR (napr. II. ÚS 48/96, II ÚS 52/99 alebo III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení ako i optimalizácia súdnictva, teda nie sú dôvodmi pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Čo sa týka nemožnosti nedoručenia upovedomenia o začatí exekúcie súdnou exekútorkou, uvádzame, že súdna exekútorka ako osoba poverená výkonom exekúcie Okresným súdom Revúca disponuje s možnosťami ako doručiť akúkoľvek písomnosť akémukoľvek subjektu (priamo alebo cestou opatrovníka), z tohto dôvodu ospravedlňovanie nekonania súdu zdržovaním sa na území SR, avšak nie v mieste trvalého pobytu (opakujeme, že súd porušil ex offo povinnosť zastaviť exekúciu už v septembri 01.09.2006 a nemal ju zastavovať až na základe návrhu sťažovateľa a už vôbec nie po 11 mesiacoch od jeho doručenia; ak by nepodal sťažovateľ ústavnú sťažnosť a Ústavný súd SR by nepožiadal

Okresný súd Revúca o vyjadrenie k zastaveniu by ani v roku 2014 nedošlo), resp. akceptovanie pasivity súdnej exekútorky, ktorá i v roku 2014 konala akoby žiadna preklúzia neexistovala a vykonávala exekúciu 9 rokov a nie od doručenia upovedomenia sťažovateľovi, je prinajmenšom alibistické.

To má tak vplyv i na právnu neistotu sťažovateľa, pretože bez ohľadu na doručenie upovedomenia exekúcia trvala viac ako 9 rokov a toľko nemala. To znamená, že ak súdna exekútorka doručovala upovedomenia v máji 2006, takto mohla zákonne postupovať len do 31.08.2006. Od 01.09.2006 je irelevantné doručovanie a robenie iných úkonov než vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastaviť. Táto tak mala byť zastavená už v roku 2006 Okresným súdom Rimavská Sobota, ak tento tak neučinil 01.01.2008 tak mal spraviť Okresný súd Revúca, ak ten tak nepostupoval, toleroval nečinnosť odovzdávajúceho súdu ako súd preberajúci a taktiež ignoroval nezákonný postup osoby, ktorá ním bola poverená.

Ak Okresný súd Revúca uvádza, že nemohla nastať subjektívna ujma dĺžkou trvania predmetnej exekúcie a keď neboli doteraz vymožené prostriedky, žiadna ujma vo forme škody, tak sa mylí. Ak by vznikla škoda tak sťažovateľ bude postupovať podľa príslušného zákona o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Touto sťažnosťou sa žiadnej náhrady škody nedomáha. Domáha sa ochrany porušenia jeho základného ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v konaní, ktoré je vedené proti nemu v tomto čase viac ako 9 rokov. Okamih dozvedenia sa o nej je irelevantná, pretože exekúciu objektívne a následne i subjektívne vníma ako 9 ročný hon na jeho osobu, ktorý trvá 9 rokov nezákonného postupu („nepostupu“) či už súdnou exekútkou, ale najmä Okresným súdom Revúca.

Okresný súd nie je len mechanický a formálny „vydavateľ“ poverení, ale tento musí, najmä v tomto prípade, ak ide o exekučný titul, u ktorého prichádza do úvahy preklúzia, vykonať a zabezpečiť zákonný priebeh exekúcie a to tak, že si spis dá na lehotu, ktorá pri jej uplynutí umožní exekučnému súdu revíziu spisu (požiadať exekútora o stave konania a pri zistení nevyhľadávky a jej preklúzie, exekúciu vyhlásiť za neprípustnú a zastaviť ju).

Vzhľadom k vyššie uvedenému trváme na podanej ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu a zároveň sťažovateľ upresňuje a uplatňuje(...) trovy právneho zastúpenia súvisiace s týmto

vyjadrením, a to tak, že Okresný súd Revúca je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2014 a 1 právny úkon vykonaný v roku 2015(...)) sťažovateľovi v sume 432,30 € (slovom: štyristotridsaťdva Eur a tridsať centov) advokátovi [REDACTED] (...), do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu (ktorého originál bol ústavnému súdu zapožičaný 2. marca 2015) ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 4 Er 2152/08 (predtým v konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 2 Er 1402/05):

Dňa 9. novembra 2005 podala Slovenská republika, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline (ďalej aj „oprávnený“), proti sťažovateľovi ako povinnému na Okresnom súde Rimavská Sobota „oznámenie“, že „sme podali návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 2 Er 1402/05 ako právna vec „navrhovateľa Krajské riaditeľstvo PZ proti odporcovi [REDACTED] o zaplatenie 2 000 Sk“. Vec bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi Mgr. Ondrejovi Labanczovi.

Dňa 22. marca 2006 súd vyzval súdnu exekútoriku Mgr. Moniku Mikulíkovú (ďalej len „súdna exekútorika“ alebo „exekútorika“), aby doložila návrh na vykonanie exekúcie, „bez ktorého súd nemôže vydať poverenie na vykonanie exekúcie“.

Dňa 4. apríla 2006 bol Okresnému súdu Rimavská Sobota doručený návrh Slovenskej republiky, Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline, na vykonanie

exekúcie na vymoženie 2 000 Sk (66,39 €) proti sťažovateľovi ako povinnému z titulu „bloku na pokutu nezaplatenú na mieste“.

Dňa 6. apríla 2006 Okresný súd Rimavská Sobota vydal poverenie (č. 5609 030778) na vykonanie exekúcie.

Dňa 10. apríla 2006 bolo poverenie na vykonanie exekúcie doručené súdnej exekútorke.

Dňa 24. apríla 2006 exekútorka vydala „Upovedomenie o začatí exekučného konania“ sp. zn. Ex 214/05-4. V rovnaký deň požiadala úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad práce“) a Sociálnu poisťovňu o poskytnutie súčinnosti.

Dňa 10. mája 2006 úrad práce reagoval na žiadosť exekútorke. V rovnaký deň požiadala exekútorka register obyvateľov Slovenskej republiky (ďalej len „register obyvateľov“) o poskytnutie súčinnosti.

Dňa 30. mája 2006 Sociálna poisťovňa reagovala na žiadosť exekútorke.

Dňa 2. júna 2006 exekútorka si predvolala sťažovateľa, predvolanie sa však nepodarilo doručiť.

Dňa 28. septembra 2006 register obyvateľov reagoval na žiadosť exekútorke.

Dňa 1. januára 2008 podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), výkon súdnictva vo veci sťažovateľa prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Rimavská Sobota na nadobúdajúci Okresný súd Revúca. Vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 4 Er 2152/08 a bola pridelená na rozhodnutie sudcovi Mgr. Petrovi Kvietskovi.

Dňa 19. augusta 2010 súdna exekútorka požiadala Daňový úrad v Revúcej (ďalej len „daňový úrad“), Sociálnu poisťovňu a Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Revúca (ďalej len „policajný zbor“) o poskytnutie súčinnosti.

Dňa 7. septembra 2010 policajný zbor reagoval na žiadosť exekútorke.

Dňa 9. septembra 2010 daňový úrad reagoval na žiadosť exekútorke.

Dňa 4. októbra 2010 Sociálna poisťovňa reagovala na žiadosť exekútorke.

Dňa 19. februára 2013 Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline oznámilo súdnej exekútorke, že bolo zrušené ako rozpočtová organizácia, pričom práva a povinnosti zrušenej rozpočtovej organizácie prechádzajú na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Dňa 20. novembra 2013 exekútorke požiadala Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, a. s., Bratislava (ďalej len „zdravotná poisťovňa“), o poskytnutie súčinnosti.

Dňa 17. decembra 2013 zdravotná poisťovňa reagovala na žiadosť exekútorke.

Dňa 19. decembra 2013 bolo vydané upovedomenie o spôsoboch vykonania exekúcie a bol vydaný príkaz na začatie exekučného konania zrážkami zo mzdy povinného.

Dňa 11. januára 2014 sťažovateľ podal návrh na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú a na zastavenie exekúcie.

Dňa 2. decembra 2014 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Miroslavovi Šedivcovi. Okresný súd požiadal v uvedený deň súdnu exekútorke „o urgentné zaslanie ex. spisu EX 214/2005“. Súdna exekútorke v rovnaký deň zaslala okresnému súdu žiadaný spis.

Dňa 2. decembra 2014 okresný súd uznesením č. k. 4 Er 2152/08-14 exekúciu vedenú na úrade súdnej exekútorke Mgr. Moniky Mikulíkovej pod sp. zn. EX 214/2005 vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 31. decembra 2014.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či vo veci na vykonanie exekúcie na vymoženie 2 000 Sk (66,39 €) proti sťažovateľovi postupom Okresného súdu Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 2152/08 (predtým v konaní vedenom Okresným súdom Rimavská Sobota pod sp. zn. 2 Er 1402/05) dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa zásadne naplní až

právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov súdom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je pod konaním, v ktorom sa takáto vec prerokováva, potrebné rozumieť nielen konanie prvostupňového súdu, ale aj konanie odvolacieho a dovolacieho súdu, ďalej konanie v správnom súdnictve, ako aj konanie o výkon rozhodnutia. Tento právny názor ústavného súdu vychádza z toho, že ani ústava a ani procesné predpisy upravujúce činnosť súdov v občianskych a trestných veciach nevynímajú z ich povinnosti konať bez zbytočných prieťahov žiadnu vec, ktorej môže byť poskytnutá súdna ochrana (napr. I. ÚS 70/98, I. ÚS 56/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Je skutočnosťou, že sťažovateľ v niektorých prípadoch

neprevzal zásielky okresného súdu. V napadnutom konaní však nebolo preukázané, že by k tomu dochádzalo zo strany sťažovateľa úmyselne, či z iných neospravedlniteľných dôvodov.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že napadnuté exekučné konanie trvalo celkovo viac ako 9 rokov, čo je už samo osebe neprimerané v prípade exekučného konania. Okrem toho okresný súd bol v danej veci aj opakovane krátkodobo, ale i dlhodobo nečinný, a to konkrétne od 28. septembra 2006 do 19. augusta 2010 (takmer štyri roky), od 4. októbra 2010 do 19. februára 2013 (dva roky a štyri mesiace) a od 11. januára 2014 do 2. decembra 2014 (desať mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne 7 rokov súdy nevykonávali vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na „*vysokú záťažnosť súdu v rámci exekučnej agendy*“, na ktoré v danej veci poukázal okresný súd, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vzhľadom na ustanovenie § 18b ods. 1 zákona o sídlach a obvodoch súdov otázku toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v okolnostiach danej veci, posudzoval postup odovzdávajúceho Okresného súdu Rimavská Sobota a nadobúdajúceho Okresného súdu Revúca ako celok so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami pre Okresný súd Revúca vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prieťahy v konaní (napr. I. ÚS 32/08).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 2. decembra 2014 okresný súd uznesením č. k. 4 Er 2152/08-14 predmetnú exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €, pretože *„neúmerná dĺžka konania pred súdmi spôsobená absolútne ústavne neudržateľnou nečinnosťou má teda dopad najmä na jeho psychickú stránku a absolútnu neistotu“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj vzhľadom

na povahu veci [*exekúcia na vymożenie 2 000 Sk (66,39 €)*], ako aj na skutočnosť, že okresný súd už vo veci právoplatne rozhodol, považuje za primerané vo výške 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 24. februára 2014, spísanie ústavnej sťažnosti z 24. februára 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 2. januára 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 432,30 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2015